

ORKidé 20 år

1990-2010

Knut Sjømæling

ORKidé ein aktiv jubilant

Det var fylkesplansjef Per Ekroll sin kongstanke å samordne planlegging og engasjement i ein region som var opptakta. Det sentrale var å lage eit felles handlingsprogram for alle Nordmørskommunane, slik at vi kunne stå saman i viktige saker. Handlingsprogrammet vart etter kvart svært omfattande, for alle kommunane ville ha med sine saker og det var ein stor prosess med å gje innspel og samordne dette. Organisering og fullmakter var sentralt - og det var nødvendig å arbeide etter konsensusprinsippet. Berre saker der alle var samde, kunne takast opp i ORKidé – elles var det "ikkjesaker". Brita Steig var også ein stor pådrivar, og særleg når det galdt det næringspolitiske arbeidet.

Viktigast i starten var prosessen og dei nye møteplassane og tilliten som vart bygd gjennom det. ORKidé vart eit bra forum for å støtte kvarandre i alle typar saker der Nordmørskommunane ikkje var konkurrentar. Dette førte fram til fleire saker i fylkestinget m.a. gjennom brev og resulosjonar.

Etter kvart vil eg meine programmet vart for omfattande, slik at det vart vanskeleg å få kraft nok bak dei viktigaste sakene.

Først da det vart teke tak i saker som IKT, interkommunalt innkjøpssamarbeid og saker som galdt kommunal tenesteyting, vart rådmennene skikkeleg engasjert. IKT, breiband og innkjøp er saker der ORKidé tidleg var i front, og som har betydd mykje for effektivisering av tenesteproduksjonen. Rådmenn som Per Ove Dahl, Nils Martin Sæther, Bjarne Nordlund,

Eirik Oterholm, Olaug Haugen og fleire tenesteleiarar i Kristiansund var markante i utviklinga. Dessutan var tidlegare ordførar i Tingvoll Kristin Sørheim ein sterk pådrivar i mange saker.

Under Bergsvein Bröske si tid som leiar var det særleg sett fokus på kultur, og vart gjort forsøk på å utvikle kultursamarbeidet innanfor ORKidé. Samferdsel og næringspolitikk har vore sentrale arbeidsoppgåver. Det vart utarbeidd analyse først på 2000-talet av Agenda utvikling, og etter det vart det ein partnerskapsavtale med fylket for å ta hand om utviklingsoppgåvene innanfor ORKidéområdet sjølv i større grad. På nokre område var dette vellukka. Oppland fylkeskommune hadde til dømes overlate store midlar til regionråda for at dei skulle drive utviklingsarbeidet sitt sjølv, og dei har lukkast med det. Møre og Romsdal hadde ein annan strategi, dei ønskte meir å detaljstyre prosjekta våre med eigne prosjektleiarar, dette partnarskapet kunne fungert betre, og det vart med berre ein periode.

Samspleis var opphavleg eit "ORKidébarn", dette vart etablert for å samordne samferdselssakene i breidde og lengde i regionen. I dag ser vi mange gode resultat av dette arbeidet. Kristiansund og Nordmøre Hamn IKS er eit anna døme på vellukka saker av ORKidé-samarbeidet. ORKidéprisen er ei positiv omdømmesak for kollegiet. Fleire enkeltpersonar, bedrifter og organisasjonar har vorte heidra med denne prisen.

Sidan starten har det vore to kommunesamanslåingar i regionen (Kristiansund/Frei – Aure/Tustna). Interkommunalt samarbeid vil vera svært viktig også i framtida. Samhandlingsreformen skal etablerast frå 2012. Det vil ikkje berre utfordre regionen på utvida samarbeid, men vil også verte ein prøvestein på om kommunestrukturen vi har i dag, vil vere berekraftig for å gje befolkninga gode helsetenester inn i framtida. Det blir spennande å sjå seg attende ved neste jubileum.

Knut Sjømæling ordførar i Gjemnes kommune og leiar i ORKidé i jubileumsåret.

HILSEN til ORKidé

Det å bygge en region, å skape samhold og samhandling, er en prosess som tar tid. Fra samarbeidet startet opp for 20 år siden og fram til i dag har ORKidé i stadig sterkere grad markert seg som et regionalt talerør, for alle Nordmørskommunene. Tillit, toleranse og storsinn har medvirket til et tettere samarbeidsklima mellom kommunene.

For Møre og Romsdal fylkeskommune har ORKidé medvirket til at vi i sterkere grad har kunne støtte opp under og delta i regionale prosjekt på Nordmøre. Tidligere fylkesplansjef Per Ekroll var på mange måter initiativtaker til dagens ORKidé, og gjennom vår observatørstatus i samarbeidskollegiet har fylkeskommunen fått god kontakt med og kunnskap om det som skjer på Nordmøre.

ORKidé var dessuten viktig for fylkeskommunen i forhold til regiondebatten og vår kamp for å holde Møre og Romsdal samlet. Gjennom å styrke nordmørsidentiteten har ORKidé medvirket til å styrke regionens forankring i Møre og Romsdal.

Jeg vil med dette takke for godt samarbeid og ønske lykke til i det videre arbeidet for å bygge regionen Nordmøre.

Ottar Brage Guttelvik
Fylkesrådmann
Møre og Romsdal
fylkeskommune

Daværende leder i AU, Bergsvein Bröske, mottar blomster fra Ottar Brage Guttelvik i anledning ORKIdés 10-årsjubileum

Hva er ORKidé?

Ordfører og Rådmannskollegiet for Nordmøre (ORKidé) er et formalisert samarbeid mellom kommunene på Nordmøre. Dette er Kristiansund, Smøla, Aure, Halså, Rindal, Surnadal, Tingvoll, Sunndal, Gjemnes, Averøy og Eide, som til sammen har cirka 60.000 innbyggere. ORKidé fungerer som et regionråd, og ble stiftet 20. September 1990. Dette kan sies å være et av de best fungerende regionråd i Norge, med relativt få konfliktområder.

Kollegiet fungerer som et utviklingsverktøy for regionen. I fellesskap løser de oppgaver og tar tak i nye muligheter. Prioriterte områder, har vært utdanning, samferdsel og næringsutvikling.

Arbeidsformen i ORKidé er å komme fram til enighet mellom kommunene i en sak av felles interesse (Konsensusprinsippet). Kan en ikke det, må hver kommune jobbe for seg selv.

ORKidé har de siste årene fått i gang flere vellykkede interkommunale samarbeidsformer innenfor felles innkjøp, kart og oppmåling, barnevern, havnesamarbeid og IKT. ORKidé har sammen med Nordmøre Næringsråd stått bak prosjekter som Heimattil Nordmøre, Regionalt Etablerings- og Nyskapingssenter på Nordmøre, Regionalt utviklingsprogram for Skjellnæringen og diverse analyser vedrørende struktur og utvikling.

Bakgrunnen

I 1987 fikk kommunene Aure, Averøy, Frei, Kristiansund, Smøla, Tingvoll og Tustna utarbeidet og lagt fram et "Handlingsprogram for å bedre rammebetingelsene for næringsvirksomhet i Kristiansundsregionen". Handlingsprogrammet bygde på hovedkonklusjonene i en næringsanalyse utført for regionen og overordnede mål i fylkesplanen. Programmet tok for seg hovedtemaene "Næringsliv", "Undervisning" og "Samferdsel", med hovedvekt på tiltak av regional betydning.

«Ikke noe supperåd»

I 1989 ble det oppnevnt en arbeidsgruppe som skulle vurdere samarbeidsoppgaver og organisering på Nordmøre, i mer formelle former enn det til da hadde vært praktisert.

Problemstillingene og konklusjonene som kom fram i analysen fra 1987 gjaldt i stor grad alle Nordmørskommunene og de resterende seks kommunene ble invitert med. Kommunene Gjemnes og Halså sluttet seg til samarbeidet, mens Rindal, Sunndal og Surnadal valgte å fortsette sine uformelle ordfører- og rådmannsmøter og takket nei. Eide kommune, som tidligere ikke hadde vært med i det uformelle samarbeidet eller i Nordmøre Næringsråd, ba selv om å bli invitert med, men kommunestyret gikk imot invitasjonen og kommunen ble dermed stående utenfor.

Handlingsprogrammet ble derfor utvidet til å omfatte ni kommuner og utvidet med flere hovedtema, programposter og konkrete tiltak.

Den 20. september 1990 ble ORK (Ordfører- og Rådmannskollegiet for Kristiansund – Aurereionene) stiftet.

Tingvoll-ordføreren Einar Lund (A) forsøker å samle alle ordførere og rådmenn på Nordmøre til ett kollegium.

Etableringen

Den 20.september 1990 i Kristiansund, ble ORK stiftet. Medlemskommunene var da Averøy, Aure, Frei, Gjemnes, Halså, Kristiansund, Smøla, Tingvoll og Tustna.

I media ble det fokusert mye på at dette ikke skulle være et "supperåd" og første leder i Arbeidsutvalget, Einar Lund fra Tingvoll, måtte forsvare kollegiets formelle samarbeid i flere fora.

Arbeidsutvalget besto av en representant fra kommunene Averøy, Frei, Gjemnes og Tingvoll, en fra Aure, Halså, Smøla og Tustna og en fra Kristiansund.

I tillegg hadde Per Ekroll fra planavdelinga i fylket tatt på seg rollen som sekretær i forfasen og hentet "for egen regning" inn tjenester fra Nordmøre Næringsråd og Møre Engineering der det trengtes. Denne løsningen fungerte ut 1990. Etter det ble det opprettet et sekretariat, der Nordmøre Næringsråd sto for daglig og teknisk sekretariat, mens Per Ekroll var faglig rådgiver og økonomi/regnskapssekretariat. Møre Engineering ble også benyttet som konsulenter på enkelte prosjekter. Dette ble da finansiert av de involverte kommunene.

I starten var mye av arbeidet delt inn i to regioner: Kristiansundsregionen, som besto av Averøy, Frei, Gjemnes, Kristiansund og Tingvoll. Og Aureregionene, som besto av Aure, Halså, Smøla og Tustna.

Men kollegiet hadde også felles prosjekter.

De første årene jobbet kollegiet mye med et forprosjekt om innkjøpsordninger i kommunene, å få tilbud om høyskoleutdanning for førskolelærere og vernepleiere til regionen, samt en felles databank for kommunene, som skulle inneholde opplysninger om infrastruktur, kultur og servicemuligheter i kommunene, samt hva bedriftene på Nordmøre kan tilby av varer og tjenester. I forbindelse med utarbeidelse av brevhoder og logo, endret man også navnet fra ORK til det noe lettere ORKidé. Og i 1991 fikk kollegiet også utarbeidet et forslag til logo, utført av art director Unni Dahl i Kristiansund.

På høsten 1991 klekket også kollegiet ut en kampanje der målet var å gjøre Nordmøre til den reneste regionen i landet. Idéene var store og mange. Blant annet skulle man ansette såkalte "renholdsvakter" eller "miljøpoliti" i kommunene, med "licence to fine", altså mulighet til å bøtelegge forurensende oppførsel. Dette ble neppe den største suksessen i ORKIdés historie, men det ble visst gjennomført flere ryddeaksjoner rundt i kommunene.

Utdanning, kommunikasjon og næringsutvikling var i grunnen stikkordene for kollegiets aktivitet i denne perioden. I tillegg argumenterte medlemmene sterkt for å få med de fire kommunene som hadde valgt å stå utenfor fra starten. – I et kollegie der alle nordmørskommunene står samla ville vi stå sterkere når det gjelder DU-status, arbeidsgiveravgift, samt mange saker av felles interesse. Ikke mist kommunikasjonen, uttalte daværende leder Einar Lund til Driva 22. november 1991.

Sunndal i ORK (men under sterk tvil)

I 1992 fikk han det nesten som han ville, da kommunene Rindal, Sunndal og Surnadal sluttet seg til kollegiet. Om enn under noe tvil fra enkelte politikere. Etter to år, talte altså kollegiet 12 kommuner og var godt i gang med sitt virke.

Høsten 1996 gjorde også Eide, som siste kommune på Nordmøre, vedtak om å

SUNNDAL. (Tidens Krav): Av to under velger man det minste, heter det. Og for Sunndal var tanken på fortsatt isolasjon tyngre å bære enn risikoen for hva en inntreden i Ordfører- og rådmannskollegiet på Nordmøre (ORK) kan medføre. Det var åpenbart vanskelig å sveile at Sunndal ikke var med på kartet over Nordmøre, som ORK presenterte i sitt handlingsprogram. Under sterk tvil sa derfor Sunndal kommunestyre ja til å søke medlemskap.

Av KRISTEN SMEDY

Tanken på å gå inn i en union, skremmer mange sunndalinger, enten det nå er EF eller ORK. For framsmedtrykt kan det vel ikke være?

En av dem som har ambivalent holdning til ORK er Knut Reinert s/pt. På den ene siden er ORK allerede opprettet og blir oppfattet som et tilbud for Nordmøre. Jeg vil ikke med i en «union», sa han, men kom selv til den konklusjonen at det bare er snakk om et diskusjonsforum – denne gang.

Men er Sunndal først med, så skal vi med for fullt, og gjøre hva vi kan for å påvirke, understreket han. Skjult var Reinert likevel med at

ORK ga han følelse av å være et forvaltningsnivå – som han ikke visste å plassere mellom staten, fylkeskommunen, kommunen, grunnskole og Kommunenes Sentralforbund.

Reinert trakk dessuten frem at Sunndal har isolasjon for å stå for seg selv uten å klynge allianser. Han var enig i alle vilkår Sunndal krevde innfridd i saknaden, og som han mente visste at Sunndal på en offensiv måte ville være med på å forme kollegiet.

Reinert summerte opp i et senere innlegg at det er «makia som riles, med henvisning til rådmannens oppklaring om utviklingen i samfunnet og det det medfører. Blant annet «det kooperative samfunnet» – at det er makstrukturen som rimer om meninger og ideologi, slik makstrukturen er i seg selv.

Reinert skarpis avsløret bare toppen av isfjellet. At invitasjonen fra ORK var uendelig vanskelig å takle, kom også frem da Jonny Meland (A) opplyste at saken hadde vært grundig diskutert i formannskapet i 2 - 3 møter, før man endelig fikk til et enstemmig vedtak.

– Vi føler vi må inn i ORK. Men må vi egentlig det? spurte Meland, og satte som vilkår at «de skal etterkomme en stor del av kravene». Et absolutt krav er at arbeidsutvalget utvides med en representant fra de tre kommunene på indre Nordmøre. Meland ville ha seg frabød politisk pers fra Sunndal. SVs Johan Kaurer blev det ORK

som veldig isolert i forhold til andre kommuner. Han mente det kunne komme av at Sunndal er ikke de andre. Kommunen, sliter ikke med økonomiske problemer. Problemet er å løse større saker uten støtte.

– Vi vet ikke om ORK er rette sagnet. Men skal vi først inn, må vi gjøre det 100 prosent, sa Herje, som ikke var enig i Sunndals krav om enstemmighet, med andre ord, rett til å nedlegge veto. Han hadde også betenkligheter med kravet om en DU-status til rike Sunndal. – Det blir som å si: gi de fattige og gi til de rike, beudet han. Herje satte frem forslag om at markedsføring av Sunndal Kompetanse som tilbud i regionen, måtte være et av vilkårene i saknaden fra Sunndal.

Og Per Steinar Husby (V) trodde det var verre å stå utenfor, selv om han så ORK som «en politisk uting». Alternativet var at Sunndal ville havne i et vakuum dersom kommunen ikke ble med.

Til redaktøren sa Husby at det ville bli stille store krav til alle aktører.

Rykket ut

Både medlemmer Jan Silvert og rådmann Torodd Spjøtvold så seg nødt til å rykke ut og avstemme seg mot en annen ORK. Silvert viste ut at det var positive holdninger og strömninger som kom frem da saken ble diskutert i formannskapet. Han trodde mange var forutinntatt i noe de ikke riktig var hva er for noe. Spjøtvold presiserte at ingen kunne tvinge kommunestyret mot det vilje, ikke engang ORK. Han

Knut Reinert (SP) vil ikke være med i noen union...

så klare fordelene for Sunndal ved å slutte seg til kollegiet, og nevnte fellesskapsfølelsen, økt gjennomslag for kommunens saker og kunnskapsutveksling. Rådmannen nevnte også frykt for KS, som han oppfattet som en skyggeregering.

Spjøtvold er som vi fle bli medlem, sa Silvert, og han avviste beviset at Sunndal er på vei inn i en «union». – Vi er med i andre interkommunale organisasjoner, som LVK (Landslaget for vannkraftkommuner). Det betaler seg fryktelig godt for Sunndal, faktisk har med etterskykk.

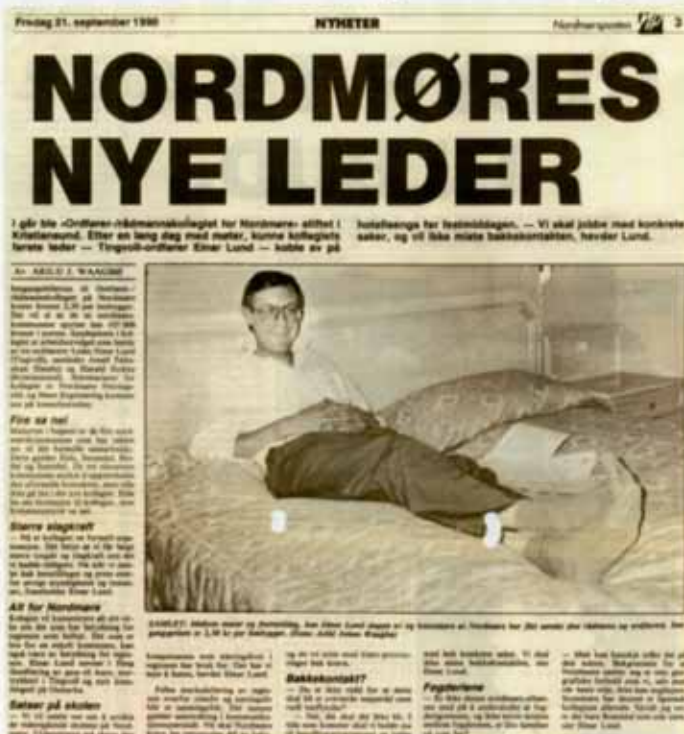
slutte seg til ORKidé fra 01.01.1997. Dermed var Nordmøre endelig samlet.

- Viktig for samferdselsutviklinga!

Einar Lund var den første lederen i ORKidé. Vi har tatt en prat med ham om kollegiets første år og betydningen av samarbeidet.

Bakgrunnen

- Kommunene i Nordmørsregionen har veldig mange ting felles og i stedet for å jobbe alene

med for eksempel samferdsel og næringsutvikling i hver kommune, kunne man dra store vekslar på å jobbe saman, forteller Lund. - Samferdsel rår ikkje kvar enkelt kommune over, men ved å komme med felles uttalelser om prosjekter som er i heile regionens interesse, har vi større mulighet for å nå fram dit avgjørelsene tas, både på fylkes- og Stortingsnivå.

Den engasjerte tidligere ordføreren snakker seg varm om verdien av dette samarbeidet og maler konkrete eksempler på felles interesser. - At Hydro bygger Europas største og mest avanserte aluminiumsverk på Sunndalsøra, er i hele Nordmøres interesse. Og klarer vi å skape gode kommunikasjoner internt i regionen, skaper vi gode

pendlermuligheter. Det tjener alle, konkluderer han.

Absolutt ikke ”supperåd”

Enkelte i media yndet å sammenligne ORKidé med supperådet, i perioden rundt stiftelsen. Det er en sammenligning Lund har lite til overs for. - Det er på ingen måte et supperåd! Mange lurte nok på hva dette var for noe og var redd det skulle bli et slags overkommunenivå. Men vil ville aldri frata kommunene noe av beslutningsevnen sin, bare enes om felles overordnede mål og prosjekter, forklarer Lund.

Og han er ikke i tvil om at samarbeidet har hatt meget gode resultater. - I tillegg til møtene og samlingene, med sine resultat, hentet vi ut en merverdi av dette kollegiet. Vi fikk en forståelse av dette med by og land. Kristiansund så at de hadde et omland som var verdifullt og resten av regionen innså viktigheten av å ha et sentrum å enes om, reflekterer Lund. Men det var heller ikke det eneste som kom ut av møtene og samlingene. - Dessuten ble barrierer brutt. Vi ble kjent med hverandre, noe som gjorde terskelen lavere for å plukke opp telefonen og ta kontakt, forteller han.

Og det er heller ikke til å stikke under en stol at kollegiet har skapt helt håndfaste resultater. - IKT-samarbeidet er et godt eksempel på helt konkrete resultat av ORKidé, sier Lund.

Fra ORK til ORKidé

I 1991 fikk kollegiet utarbeidet en logo, godt hjulpet av profesjonelle i faget. I den forbindelse skiftet man også navn fra det noe negativt ladete ORK til det mer blomstrende ORKidé, etter forslag fra Birger Flemseterhaug. - Og Orkidéen vokser jo faktisk på Nordmøre, forklarer Lund fornøyd. - Vi syntes det navnet var en fin måte å knytte logo og navn sammen. Det gir litt mer innhold og er uten tvil mer positivt ladet enn ORK.

En suksess

Lund har ingen tvil om at ORKidé har vært en suksess. - Det ble faktisk fremhevet som et av få regionråd som fungerer, og vi ble brukt som eksempel for andre regioner med liknende utfordringer, forteller han. - Dette forsterket betydningen av etableringen.

Men noen uenigheter må det ha oppstått i et samarbeid av denne størrelsen? - Ved uenighet lærte vi fort at flertallet ikke kunne bestemme, men at vi da måtte styre unna den aktuelle

problemstillingen. Dette for å unngå å bli en overkommune. Vi måtte heller enes om de sakene der vi hadde felles interesser og kunne gjøre en felles sak ovenfor både fylke og stat, forklarer Lund.

På spørsmål om hva nøkkelen til suksessen kan være, svarer Lund flere ting. - Vi var heldige som fikk den statusen vi gjorde hos fylkeskommunen, ved å ha Per Ekroll med i sekretariatet så lenge. Han så viktigheten av å styrke og utvikle regionen, også for fylkets del, skryter Lund. - Også skal Brita Steig ha mye av æren for at Nordmøre Næringsråd så verdien av og gjorde så god en jobb for å lenke næringslivets interesser sammen med det politiske arbeidet. Med disse to samarbeidspartnerne, hadde vi gode forbindelser til både næringsliv og fylke, bedyrer han videre.

Og hvis han skal framheve det viktigste ORKidé har jobbet med i de første tjue, må Lund trekke fram samferdsel. - Å enes om prioriteringer og samarbeide om samferdsel har vært helt avgjørende og er kanskje det viktigste kollegiet har fått til, mener han. - Men det har vært mange viktige enkeltprosjekter også.

Kristiansunds rolle ved fødselen

**Allerede fra starten av var det definert at Kristiansund ikke kunne ha ledervervet i ORKidé.
- Et viktig grep, mener Harald M. Stokke.**

Harald M. Stokke var ordfører i Kristiansund i 1992 idéen ble drøftet om å starte opp et regionråd for Nordmøre. - Da spørsmålet kom opp, og jeg erindrer ikke hvem som kastet fram tanken, var det stor enighet i Kristiansund om at dette var en god idé. Saken ble lagt fram i Kristiansund Bystyre, jeg husker at jeg holdt et innlegg hvor jeg spesielt pekte på behovet for samarbeid og på ønsket om et godt forhold til kommunene på Nordmøre. Det ble et enstemmig vedtak i Bystyret om at Kristiansund måtte delta, minnes han.

Når det gjaldt selve organiseringen og valg av arbeidsutvalg, er Stokke klar på at det var et ledd

i ønsket om at ORKidé skulle være et organ for hele Nordmøre og at det var svært viktig at det ikke ble noen overkjørsel fra den største kommunen, Kristiansund. - Det var dette som gjorde at Kristiansund ikke ønsket å være leder av utvalget. Vi fant det likevel naturlig at Kristiansunds ordfører ble fast medlem av arbeidsutvalget. Derfor landet vi på at Kristiansund skulle ha fast nestlederfunksjon. Så langt jeg husker ble dette godt mottatt av de øvrige kommuner som var med fra starten og derfor enstemmig vedtatt.

- Dette hadde selvfølgelig også med at Kristiansund på den tiden ikke hadde det beste skussmål når det gjaldt samarbeid med de øvrige kommuner på Nordmøre. Det var ikke akkurat "By og land hand i hand" som preget vårt omdømme, rettferdig eller ikke. Men jeg følte den gang, og mener også i dag, at den holdning vi i Kristiansund den gang inntok, var med på å bedre forholdet til resten av Nordmøre, reflekterer Stokke.

Og etter Stokkes syn fungerte denne arbeidsdelingen veldig godt. - Mye av årsaken til det var den enighet som oppsto om at vi skulle avstå fra veldig kontroversielle spørsmål. Videre oppsto det et forum hvor en kunne diskutere saker noen i mellom og kommuner i mellom. Etter hvert grodde det dermed opp et tillitsforhold som har vært svært viktig for utviklingen på Nordmøre. ORKidé sto fram som et sterkt regionråd og uttalelsene som kom fra oss var preget av enighet og sto derfor sterke overfor omverdenen. Et eksempel på enighet kommunene i mellom uten tanke på egeninteresse, var da Rindal kommune ga sin uforbeholdne støtte til en bedring av fergetrafikken, påpeker han.

- Jeg har lyst til å tilføye at vi var svært heldige med valg av leder da ordfører Einar Lund fra Tingvoll kommune ble valgt som vår første leder. Hans væremåte, lunhet, og evne til få til samarbeide, gjorde nok sitt til at ORKidé ble den suksess det har blitt, konkluderer han og legger til. - Det har vært 20 gode år så langt.

Harald M. Stokke

ORKidéens far

Birger Flemseterhaug var far til den glimrende idéen å endre samarbeidets navn fra det noe negativt ladete ORK til det mer blomstrende ORKidé. - Den ble muligens inspirert av et frimerke, sier han om idéen.

Birger Flemseterhaug jobbet i planavdelinga i fylket, under Per Ekroll på tida da han kom opp med det nye navnet på kollegiet. - Jeg var med Per Ekroll på møtene og siden vi i utgangspunktet er arkitekter begge to, tenkte vi mye på både design og navn for kollegiet. Det var snakk om at man skulle hatt et motto, navn eller en logo, og da jeg lanserte idéen, falt også Ekroll for den, forklarer Flemseterhaug.

Nøyaktig hvordan han kom opp med idéen, husker ikke Flemseterhaug på stående fot. Han husker imidlertid resonnementet om at ORK ikke var noe godt navn på et idéforum eller samarbeid mellom kommuner. - Og jeg lurte på om det ikke var i de tider det kom ut et frimerke med en orkidé på, at det var det som satte meg på tanken. Denne orkidéen var tegnet stilisert og fint. Dette ga meg idéen, og jeg skisserte en logo.

At det også vokser orkidéer på Nordmøre, ble en fiffig vri på det nye navnet og ble på mange måter med på å forsterke identiteten bak navnevalget, mener flere av dem som var med i kollegiet på denne tiden.

Det nye navneforslaget ble en suksess. Flemseterhaug husker ikke helt om forslaget ble lagt fram formelt eller bare diskutert over bordet, men godt mottatt ble det i alle fall og en stund senere ble han overrasket med blomster på et møte som takk for navneforslaget.

Videre utvikling og viktige prosjekter

Til tross for et høyt aktivitetsnivå, er det enkelte prosjekter som står ut mer enn andre når man leser kollegiets historie. Og mye er blitt gjort på mange områder.

Helt fra starten av har en prioritert oppgave for ORKidé vært å få **høyskoleutdanning** til regionen. Førskolelærer- og vernepleierutdanning var allerede i gang i Kristiansund og høsten 1993 startet et 20 vekttalls kurs i Statsvitenskap. Det ble jobbet med å få flere studium til byen, og i 1995 ga Høyskolen i Ålesund svar om at de ønsket å etablere en desentralisert ingeniørutdanning, men da forutsatte full kostnadsdekning.

Desentralisert utdanning innen sykepleie ble startet opp i 1998.

Store veiprosjekt på Nordmøre var også et fokusområde, og kollegiet ble enige om at Averøytunnelen, Imarsundprosjektet og Todalsfjordprosjektet skulle være prioritert. I håp om å framskynde prosjektene, fikk kollegiet også utredet mulighetene for å lage det som ble kalt en "pengemaskin" ved å samle inn forskuddsbompenger, noe som avstedkom den spennende overskriften - *Vil lage "pengemaskin"* i en av de lokale avisene på midten av 90-tallet.

Arbeidet med alternative finansieringsløsninger pågikk parallelt med forberedelsene til neste veiplanperiode i 1995.

Samferdselsprosjekter har hele tiden vært oppe som tema på møtene i ORKidé, og både status på veiprosjekter og utbygging av Kvernberget Flyplass har fått mye oppmerksomhet fra kollegiet.

I 2003 ble det dessuten avholdt en rekke møter med diverse instanser for å få på plass nattferge på E39 Halså – Kanestrøm. I 2005 kom denne på plass, og ORKidé utfordret samtidig Fjord1 MRF og Statens Veivesen til spleiselag for ekstraferje på strekningen i juli/august, for å avlaste stor trafikk. Resultatet ble at kommunene Halså, Kristiansund, Surnadal og Tingvoll gikk inn med 1/3 av kostnadene. Resten ble dekket av Møre og Romsdal fylke. Samme år ble også arbeidet med Imarsundprosjektet påbegynt og Atlanterhavstunnelen ble banket gjennom i Stortinget.

Fru Guri av Edøy er et av kulturprosjektene som lenge har hatt støtte fra kollegiet. I 1993 bevilget hver av kommunene i kollegiet en krone per innbygger til spelet.

FINANSIERING AV STORE VEIPROSJEKT:

– Vil lage «pengemaskin»

Ordfører og rådmannskollegiet for Nordmøre møtte tirsdag opp på Veikontoret i Molde for å diskutere mulige finansieringsløsninger for framtidige veiutbygginger på Nordmøre. ORK vil utrede mulighetene for å lage ei «pengemaskin» med forskuddsbompenger, som et eget initiativ for å framskynde nødvendige veiutbygginger i regionen.

Av ODD EGIL SJØLSETH

Og utredningen vil foregå i tett samarbeid med Veikontoret. ORK mønet de tre store trafikknutene; Todalsfjordprosjektet, Innsundbrua og Averøyutvidelsen vil kunne realiseres i et annet tidsperspektiv enn det Norsk Vegplan opererer med.

Tanken er å lage et økonomisk grunnlag ved å ta inn forskuddsbompenger på flere fergestrekninger i regionen. Nordmøre Næringsråd er sekretariat for ORK, og Brita Steig sier at denne tanken er et nytt og friskt initiativ som kan rydde vei for tidligere realisering av prosjektene.

Positivt møte

— Hvis et selskap kan benytte seg av muligheten til å ta inn forskuddsbompenger, kan man etter en tid vise til mange millioner som grunnlag for

å sette utbyggingene på kartet, noe som vil kunne gjøre det lettere å bevilge penger til de nevnte prosjektene.

— Møtet med Veikontoret var ellers meget positivt. Det viser at det er vilje til å jobbe på tvers av kommunegrensene, og likens enighet om prioriteringer. Vegkontoret utviste også tillit til kollegiets tanker ved å la oss få benytte ressurser ved kontoret for å foreta økonomiske beregninger.

ORK skal nå undersøke hvor man kan få produsert kunnskap om trafikkøkning i forbindelse med «Vekst-triangelen»; Aure, Sunndalsøra og Kristiansund.

På tvers av

kommunegrensene

Allerede onsdag ble det lagt fram et tilbud til Nordmøre Næringsråd,

fra et konsulentfirma som sitter med den nødvendige kompetansen for dette arbeidet. Det legges opp til et høyt tempo; de første utredningene om økonomiske og trafikkmessige forhold skal være ferdige ca. 25. juni, en uke før neste møte i ORK om saken.

Brita Steig kjenner ikke til at denne type organisering av «press» på veiutbygginger er gjort i andre regioner, og betegner tiltaket som nytt og friskt, og i tråd med målsettingene i ORK.

— Stikkordet er samarbeid på tvers av kommunegrensene. Dermed kan en vise at hele regionen ønsker å gjennomføre disse målsettingene, sier Brita Steig.

Kan det lages en «Pengemaskin», ved hjelp av forskuddsbompenger på en rekke fergestrekninger? spør Brita Steig.

Allerede i 1993 var det også jobbet med **Reisemål Nordmøre**, der sju aktører samlet seg for å selge regionen som reisemål. Det ble søkt om SND-midler (nå Innovasjon Norge) til å starte nettverkssamarbeid, men prosjektet kom aldri ordentlig i gang og i 2002 ble det avsluttet. Etter at fylket i 2003 ble delt inn i fire destinasjoner, resulterte samarbeidet på Nordmøre i at **Destinasjon Kristiansund og Nordmøre AS** ble opprettet.

Markedsplaner for kommunene var et punkt i handlingsprogrammet da kollegiet ble startet. I 1995 ble en prosjektmedarbeider engasjert for å arbeide med saken.

Kollegiet tok ikke noe standpunkt for eller mot **bygging av gasskraftverk**, men i 1995 kom ORKidé med en uttalelse om at dersom det skulle etableres et slikt, burde det ligge på

Tjeldbergodden.

"Heimatt til Nordmøre" var et felles heimattprosjekt for regionen, laget etter en modell fra Telemark. Da forprosjektet startet, var målet å etablere en database over utflyttede nordmøringer, med navn, bosted, yrke og utdanning. Formålet var å "bruke disse som "ambassadører" og evt. orientere/tilby ledige jobber". Ressurssenteret på Tingvoll fikk forprosjektet, men skrinla det i 1996 og overlot til sekretariatet å finansiere og starte opp prosjektet. 1. august 1997 ble Hans Lauritzen ansatt som prosjektleder i halv stilling. Etter hvert ble han erstattet av Mons Otnes, i full stilling, og prosjektet fikk utvidet sin finansieringsperiode. Da han sluttet ble det jobbet med å finne en etterfølger, men i november 2001 godkjente arbeidsutvalget at prosjektet ble overført til Nordmøre Næringsråd.

I 1995 ble prosjektet **Distriktsaktiv skole** etablert, med Nordmøre Næringsråd som prosjektledelse, hvor målet var å få treningsarenaen elevbedrift inn i alle skolene. Prosjektet varte i 4 år og arbeidet var basert på besøk, konferanser, kurs og informasjonsmateriell. Mer enn 80 elevbedrifter ble etablert på 40 skoler innenfor alle nordmørskommunene.

I 1996 fikk kollegiet gjennomført en **Næringsanalyse for Nordmørsregionen**, med mål å finne ut hvilke forbedringer som var skjedd på Nordmøre og hvor man fortsatt hang etter og derfor trengte "en ny giv".

Flere kommuner gikk på midten av 90-tallet også sammen om finansiering av **Regionalt Etablerings- og Nyskapingssenter**, som gikk ut på å gi etablererveiledning ute i kommunene på Nordmøre. I løpet av perioden 1996- 2002 hadde prosjektet i alt 656 deltakere der det ble startet 199 virksomheter med til sammen 195,2 årsverk. I 1996 igangsatte man også prosjektet **Markedsføring av Nordmøre som etableringssted**, og en prosjektrapport på dette ble ferdigstilt, i påvente av markedsplaner for kommunene. Mens markedsføring av Nordmøre som etableringssted hadde en prosjektleder i tre måneder i 1997, men deretter ikke ble videreført, kom Regionalt Etablerings- og Nyskapingssenter i gang for alvor i 1997 og fikk etter hvert en utvidet prosjektperiode på fire, deretter fem, år.

I 1996 ble ORKidé for første gang med som medarrangør på den årlige **Nordmørskonferansen**

som Nordmøre Næringsråd hadde arrangert siden 1988, og før den tid Industrikonferansen. ORKidé er i dag fast medarrangør på Nordmøres viktigste konferanse for næringsliv og offentlige sektor.

I 1992 etablerte kollegiet et **arbeidsutvalg for videreutviklingen av ORKidé**. Dette besto av ordføreren i Tingvoll og rådmennene fra Tustna og Aure, samt to representanter fra Møre og Romsdal Fylkeskommune. I februar 1997 la disse fram sitt utkast til forprosjektskissen "Videreutviklingen av ORKidé". Alle de tretten kommunene vedtok den og Arbeidsutvalget i ORKidé ba arbeidsgruppa jobbe videre med saken. I 1998 ble det søkt om finansiering til dette arbeidet. Selv om prosjektet ikke ble finansiert, jobbet gruppa videre. Kommunene ble bedt om å behandle en søknad om finansiering på nytt etter ny, revidert prosjektbeskrivelse med lavere rammer. Alle kommunene vedtok å bli med og i år 2000 var prosjektet fullfinansiert. I 2001 ble Linda Storbukt ansatt som prosjektleder og fire konkrete områder ble valgt som fokus for prosjektet: Innkjøpssamarbeid, Personalutvikling/samkjøring av kursbehov/hospiteringsordninger, Interkommunalt plankontor og Barnevernsamarbeid. Fylkesplansekretariatet gikk inn med 100.000 kroner til finansiering av prosjektet i en mellomfase og fase II av prosjektet ble søkt finansiert av Planseksjonen og Nærings- og Miljøavdelingen i Møre og Romsdal fylkeskommune, samt alle ORKidékommunene. Etter hvert kom også et femte satsningsområde med i prosjektet: Felles saksbehandling ved høringsuttalelser.

I februar 2002 startet barnevernssamarbeidet mellom Aure, Smøla og Tustna opp og i juli samme år var innkjøpssamarbeidet, som kollegiet hadde jobbet med helt fra starten, på plass, med egen innkjøpskonsulent i Kristiansund. Prosjektleder for videreutviklingen bisto også strategigruppen for IKT-samarbeid med å formalisere samarbeidet og utarbeide vedtekter.

Regionalt utviklingsprogram for skjellnæringen startet 01. oktober 2000 med prosjektleder Hege Terese Myhren i helstilling. Prosjektets viktigste oppgaver var å drive informasjonsformidling, veiledning og rådgivning for etablerere, og har hjulpet over 100 skjelldyrkere i etablerings- eller utviklingsfasen. Prosjektet ble avsluttet i mars 2004 og arbeidet blir nå videreført av Møre & Romsdal Skjellforum.

I 2003 engasjerte ORKidé konsulentselskapet Agenda Utredning og Utvikling for å gjøre

en **regional utviklingsanalyse for Nordmøre**. Denne skulle vise hvor Nordmøre står i dag, hvilke utviklingstrekk i samfunns- og næringsliv som er betydningsfulle for regionen og hvilke muligheter Nordmøre har for å utvikle dette. Analysen var ferdig i mai 2004 og ble utgangspunktet for det videre arbeidet med Handlingsprogrammet for ORKidé 2005-2009.

Utvikling Nordmøre var et prosjekt som ble startet 01.10.2004, som en del av ORKidé's handlingsprogram for 2005-2009. Handlingsprogrammet var utarbeidet på bakgrunn av rapporten "Utviklingsanalyse for Nordmøre" skrevet av Erik Holmelin fra Agenda i 2003.

Prosjektet ble gjennomført som en utviklingsavtale mellom ORKidé og Møre og Romsdal Fylke og var delt inn i fem utviklingsområder;

1. "Bosted og identitet - merkevare Nordmøre"
2. "Næringsutvikling"
3. "Samferdsel og kommunikasjoner"
4. "Kompetanseutvikling"
5. "Videreutvikling av interkommunalt og interregionalt samarbeid"

Under disse utviklingsområdene har man konsentrert seg om 7 delprosjekter:

- Kulturbasert Næringsutvikling
- Miljøfyrtårnsertifisering
- Omstilling/ Utvikling Landbruk
- IKT- samarbeidet
- Kompetanseutvikling
- Felles Plankontor for HAST-kommunene
- Felles barnevernsamarbeid.

Prosjektadministrasjonen lå hos Nordmøre Næringsråd og det var to prosjektledere i prosjektperioden: Linda Kristin Offenberget (fram til juni 2007) og Monika Eeg resten av prosjektperioden. Omstilling/Utvikling Landbruk og IKT ORKidé har hatt eksterne prosjektledere.

ORKidévasen dukket opp for første gang i 1998, og det kan være interessant å vite at kollegiet

var enige om form og farge! Første gang den omtales, i årsmeldingen for 1998, skal den "benyttes som offisiell gave fra ORKidé". Året etter har man imidlertid funnet det nødvendig å tilføre "og til ordførere og rådmenn som i perioden fyller, 40, 50 eller 60 år". Kanskje skyldes dette at noen av medlemmene i kollegiet selv kunne tenke seg en slik vase?

Nordmøre samarbeidet også for å få ilandføring av av gass på Nordmøre, gjennom prosjektet **Ormen til Nordmøre**. I 2000 var Aure, Eide og Averøy tre av sju alternativer som fortsatt var med i vurderingen som ilandføringssted. I 2001 var Aure og Averøy fortsatt med i prosessen, og omsider var det Aukra som trakk det lengste strået.

Organiseringen med at Nordmøre Næringsråd har stått for daglig administrasjon og sekretariat, mens Per Ekroll ved Fylkeskommunen har stått for økonomisk sekretariat og faglig bistand fungerte helt til 1999. Deretter het det at fylkeskommunen bare fungerte som faglig bistand. I 2002 kom Olaug Kadio (nå Haugen) inn for Per Ekroll i denne funksjonen fram til sommeren. Etter dette har hele sekretariatsansvaret ligget hos Næringsrådet.

I 2002 gjorde de fleste kommunene vedtak om å **bevare to likeverdige sykehus**, ett for Nordmøre og ett for Romsdal. Kollegiemøtet i juni samme år var viet denne saken og Gjemnes kommune var på dette tidspunktet den eneste kommunen som gikk inn for ett sykehus. Etter en lang og vanskelig prosess, der det etter hvert ble klart at sykehuset i Kristiansund ville miste viktige funksjoner som akutt- og fødeenheter dersom to sykehus ble opprettholdt, entes i 2010 alle ordførerne om et krav om ett felles nytt sykehus for Nordmøre og Romsdal. I februar sendte man derfor et brev til helse- og omsorgsministeren med krav om at en slik løsning utredes. Det historiske brevet var signert alle ordførerne på Nordmøre. Brevet i sin helhet er gjengitt på neste side.

Siden ORKidé's spede begynnelse har det vært et ønske om å få **statlige arbeidsplasser** til Nordmøre. I 2002 ble det for eksempel forsøkt å få Norsk Kulturråd lagt til Kristiansund.

I april 2010 ble ORKidé Krafttak etablert, med Tingvoll som vertskommune. ORKidé Krafttak er et interkommunalt samarbeid for gjennomføring av klima- og miljøtiltak. Gjennom redusert

kommunal energibruk vil prosjektet bidra positivt i en anstrengt energisituasjon og kutte kostnader for kommunene, i tillegg til å redusere miljøbelastninga. 9 av ORKide-kommunene deltar i prosjektet.

Ordførerne i ORKide: Ola Rognskog, Halså, Ole Morten Sørvik, Tingvoll, Arnfinn Storvik, Eide, John Ola Aspli, Rindal, Per Kr. Øyen, Kristiansund, Knut Sjømaeling, Gjemnes, sekretariatsleder Monika Eeg, Iver Nordseth, Smøla, Jarle Haga, Averøy, Mons Otnes, Surnadal, fungerende ordfører Knut Reinset, Sunndal og Ingunn Golmen, Aure

Helse- og omsorgsdepartementet
Anne-Grete Strøm-Erichsen
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Nordmørsordførerne krever utredning av ett felles sykehus for Nordmøre og Romsdal.

I flere år har det pågått en debatt i Nordmøre og Romsdal om sykehusstrukturen. I dag har vårt heleforetak Helse Nordmøre og Romsdal to sykehus – ett i Molde og ett i Kristiansund. Det har i lang tid også foregått en funksjonsfordelingsdebatt mellom sykehusene, uten at den har ført til nødvendige avklaringer verken faglig eller økonomisk. Sykehusdebatten har også forsinket debatten og forberedelsene til den nye samhandlingsreformen i vårt område.

17. desember 2009 vedtok styret i Helse Nordmøre og Romsdal å se på funksjonsfordelingen mellom sykehusene. Med bakgrunn i sterke signaler fra administrasjonen tyder mye på at konklusjonen på et slikt utredningsarbeid blir å samle akuttfunksjonen i Molde. Fjerning av akuttfunksjonen vil bety nedlegging av flere tilbud ved Kristiansund sykehus som blant annet føde- og barneavdeling. Dette er et klart brudd på tidligere forutsetninger.

Både debatten og (mangel på) løsninger fører til en utarming av våre sykehus, og fare for redusert kvalitet på helsetjenester for våre innbyggere. Vi frykter rekrutteringsproblemer og kvalitetsforringelse, tap av funksjoner til andre sykehus i Helse Midt, dårligere pasientlogistikk, og dårligere tilbud til pasientene i Nordmøre og Romsdal.

Som en reaksjon på dette, og med utgangspunkt i opplevelsen av manglende kvalitet og hensiktsmessig organisering til beste for pasientene, er det etablert en egen organisasjon for å fremme ett felles sykehus for Nordmøre og Romsdal.

Parallelt med dette pågår prosjektet Nye Molde sykehus. De er nå i slutfasen av forprosjektet og den reviderte konseptrapporten er sendt fra Helse Midt til Helse- og omsorgsdepartementet for tilbakemelding.

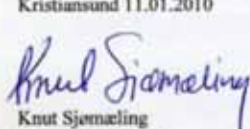
Disse to hovedelementene – redusert faglig tilbud til våre innbyggere, og stor usikkerhet om framtiden til Kristiansund sykehus, fører til at premissene for sykehusstrukturen i vårt område er vesentlig endret. Som ordførere i de 11 Nordmørskommunene kreves det nå at helseministeren sørger for å få utredet ett nytt felles sykehus for Nordmøre og Romsdal med hensiktsmessig lokalisering som også ivaretar Nordmøres interesser. I tillegg må et felles sykehus fortsatt ivareta funksjonen som beredskapssykehus for Norskehavet som Kristiansund sykehus har i dag. Dette bør være tilbakemeldingen knyttet til den reviderte konseptrapporten for Nye Molde sykehus.

Et nytt felles sykehus gjør at en må revurdere noe av innholdet/ konseptet i det som ligger til grunn for nye Molde sykehus, og det er også naturlig at en revurdert sykehusstruktur må medføre en ny vurdering av lokalisering av det nye felles sykehuset. Det nye sykehuset må lokaliseres sentralt i regionen. Nordmørskommunene aksepterer ikke en lokalisering i Molde. Det er hevdet at en slik revurdering vil skape forsinkelser i byggingen av nytt sykehus. Det vil kunne påvirke tidsaspektet noe, men løsningen vil kunne være langt bedre for våre innbyggere enn det som nå planlegges. Noe forsinkelse i tid for byggestart for det nye sykehuset må være av underordnet betydning i forhold til å sikre et best mulig helsetilbud på lang sikt for innbyggerne i Nordmøre og Romsdal.

Ett sykehus vil styrke det faglige helsetilbudet til innbyggerne i Nordmøre og Romsdal, og det vil skape stabilitet og forutsigbarhet i lang tid framover. Det vil kunne styrke rekrutteringen av fagfolk, videreutvikle spesialiteter og slik øke kvaliteten på spesialisthelsetjenestene til våre innbyggere. Utredningen må også ta hensyn til den nye samhandlingsreformen, der lokalitetene til nåværende Molde og Kristiansund sykehus kan utvikles til å ha sentrale funksjoner i samhandlingsreformen i vårt område.

På dette grunnlag ber vi om et snarlig møte med statsråden.

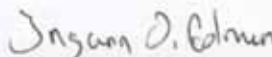
Kristiansund 11.01.2010

Knut Sjømelving
Gjemnes kommune
Leder i Orkidé

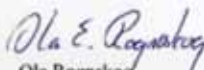
Per Kristian Oyen
Kristiansund kommune

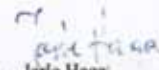
Ingemar O. Edmen
Aure kommune

Mons Øtnes
Surnadal kommune

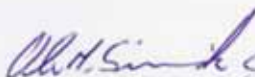
Ola E. Rognskog
Halsa kommune

Jørle Haga
Averøy kommune

John Ole Aspli
Rindal kommune

Ole Morten Sørvik
Tingvoll kommune

Arvid Storvik
Eide kommune

Iver Nordseth
Smøla kommune

Knut Reinset
Sanddal kommune

Kopi: Helse Midt - Norge RHF Stjørdal
Fylkesordfører
Mørebenken
Media

SEKRETARIAT: NORDMØRE NÆRINGSRÅD

Postb. 161, 6501 Kristiansund

Telefon: 71 57 02 80 Fax: 71 57 02 81

e-post: firmapost@nnr-org.no

IKT-ORKidé

IKT-samarbeid har stått på ønskelista til ORKidé helt siden den spede begynnelse. Og etter 20 år, er det kanskje en av de største suksessene i samarbeidet.

IKT-samarbeidet startet formelt som et prosjekt i 1997. Da dreide mye av fokuset seg om bredbåndsutbygging, og med en felles strategi greide prosjektet å utløse 1,7 millioner i HØYKOM-midler til anvendelse av bredbånd for kommunene på Nordmøre.

Fra 1. januar 2008 ble dette samarbeidet formalisert og IKT ORKidé er nå organisert som et interkommunalt samarbeid hjemlet i kommunelovens §27 med eget styre og egne vedtekter. Med i dette samarbeidet er alle de 11 kommunene på Nordmøre + Fræna og Nesset.

Visjonen for IKT ORKidé er **Felles utfordringer – felles løsninger.**

Videre heter det at *Kommunene står overfor felles utfordringer innen IKT-området. IKT ORKidé er kommunenes felles redskap for å imøtekomme disse utfordringene gjennom etablering av gode fellesløsninger.*

Den overordnede målsetningen for IKT ORKidé er at det gjennom målrettet fellesinnsats skal bidra til at deltakerkommunene når de overordnede nasjonale mål om at norske kommuner skal være blant de fremste i verden innenfor elektronisk innbyggerdialog, digitale tjenester og effektiv e-forvaltning innen 2012.

Og IKT ORKidé er på mange måter ORKidé i praksis. Ved hjelp av teknologi, har kommunene oppnådd synergier som kommer alle til gode, uten å frata noen selvråderetten. Gjennom denne satsningen har kommunene fått felles kommunikasjonsløsning (bredbånd), felles kalender og e-post for alle ansatte i de involverte kommunene og felles drift av portalløsning, for både internett og intranett, saksbehandlings- og arkivsystemer, økonomisystem, kartløsning, system for digitalisering av kommunale planer og administrativt system for skole og barnehage.

I tillegg til samarbeidet om systemer, er IKT et faglig samarbeid. Det er etablert faggrupper for

Sak-/arkiv, økonomi, oppvekst, portal, helse, omsorg og teknisk.

- Det er også viktig framover å få kompetanse til regionen, og gjennom å samkjøre tjenester kan vi tiltrekke oss fagfolk på spesialområder som ingen av oss hadde hatt mulighet til å få tak i alene. Vi kan rett og slett bygge opp fagmiljø, forklarer rådmann Per Ove Dahl, som er den som virkelig har brakt dette prosjektet ut i live.

Driftssenteret for IKT ORKidé ligger i Kristiansund, mens Sunndal er administrativ vertkommune for IKT ORKidé. Og skal vi tro Dahl, er det viktig med denne geografiske spredningen i tjenestene. - Tjenester må ikke nødvendigvis plasseres i Kristiansund lenger, faktisk

Per Ove Dahl

mener jeg det er avgjørende for et vellykket samarbeid at tjenester plasseres andre steder. I tillegg til at man da får flere kompetansearbeidsplasser i kommunene, får man en økonomisk nyttefaktor ved at samarbeidet delvis dekker lønna til medarbeiderne.

Dahl er overbevist om at IKT ORKidé også er et verktøy for framtida. - ORKidékommunene må samarbeide om funksjoner som er uavhengig av geografisk nærhet til brukerne. Infrastrukturen for disse tjenestene finnes allerede, gjennom IKT ORKidé, og samarbeidet gir effektivitet, også økonomisk, for kommunene. Spesielt de minste kommunene kunne umulig ha nådd det nivået på tjenestene som vi har nå uten det samarbeidet vi har idag. Gjennom samarbeidet har vi fått til mer profesjonell og stabil drift enn noen av kommunene kunne utrettet alene.

- IKT ORKidé er også et verktøy for videre samarbeid, legger Per Ove Dahl til. - Men det avhenger av politisk mot.

Innkjøpsordninga

Et annet element på ønskelista har vært Innkjøpssamarbeid. Og i 2002 ble det endelig en realitet.

Nordmøre Interkommunale Innkjøpssamarbeid (NII) kom i gang i 2002, etter å ha stått på ønskelista siden ORKidé ble etablert. Samarbeidet skal sørge for optimale innkjøp med hensyn til kostnadseffektivitet og kvalitet. I dag består NII av 12 kommuner; de 11 nordmørskommunene og Fræna kommune. Innkjøpssamarbeidet skulle i første omgang være en prøveordning i tre år. Evalueringen som ble foretatt etter tre års drift, viste at samarbeidet var en suksess og det var bred enighet om at Nordmøre Interkommunale Innkjøpssamarbeid skulle bestå.

NII er organisert etter Kommunelovens § 27 og ledes av et styre bestående av en representant fra hver av deltakerkommunene. Samarbeidet disponerer ett årsverk som innkjøpskonsulent og stillingen er finansiert 100 % av kommunene i fellesskap. Det er styret sin oppgave å fastsette arbeidsprogrammet til konsulenten.

Hovedaktiviteten til innkjøpssamarbeidet er å gjennomføre konkurranser på vegne av deltakerkommunene, og fortrinnsvis inngå rammeavtaler innenfor ulike områder, som for eksempel rengjøringsmidler, kontorrekvisita, legemidler, datautstyr og matvarer. Innkjøpssamarbeidet har også ansvaret for å ivareta oppfølging av kontraktene. I tillegg ytes det bistand og rådgivning til kommunene i saker om enkeltanskaffelser.

Innkjøpssamarbeidet har siden IKT ORKidé ble etablert bistått i en rekke anskaffelsessaker innenfor IKT-området.

- Den økonomiske effekten av innkjøpssamarbeidet viser at det har vært en kostnadsnedgang på de områdene hvor innkjøpssamarbeidet har avtaler, forklarer Per Sverre Ersvik. - Effektive innkjøp frigjør store ressurser som kan brukes både til fornyelse og økt velferd, og selv besparelser på ett par prosent gir store utslag. Innkjøpssamarbeidet har i dag én rammeavtale som alene i løpet av ett år har gitt kommunene besparelser på cirka 1 million kroner.

Havnesamarbeidet

Kristiansund og Nordmøre Havn IKS er enda et direkte resultat av ORKidé.

Nordmøre Næringsråd tok i 2000 initiativ til å utvikle en regional havn for Nordmøre. ORKidé førte saken videre, og i 2001 ble alle ORKidé-kommunene, unntatt Rindal, med i Interkommunalt Havnesamarbeid. Forprosjektet ble gjennomført i 2001 og samme høst sa alle de 12 kommunene ja til å være med i fase II. Til slutt sa 11 kommuner ja til den endelige selskapsavtalen, Eide og Rindal valgte å stå utenfor, og Havnerådet ble konstituert den 05.12.03.

Prøveåret startet 01.01.04. med Kristiansund Havnevesen som operatør. Samarbeidet er organisert etter loven for Interkommunale samarbeid, med et styre og havnerådet som øverste organ. I havnerådet er hver av deltakerkommunene representert, og det er rådet som velger styre og styreleder for samarbeidet.

I løpet av prøveåret registrerte man 15.279 skipsanløp og 4,43 tonn gods. I 2005 hadde havnedistriktet en økning i godsmengde på 8% sammenlignet med året før. I tillegg ble bygging av ny storkai i Kristiansund et storprosjekt for samarbeidet.

I 2007 kom også Hemne kommune med, og i 2010 mottok samarbeidet en søknad fra Hitra kommune, som håper å komme med fra 01.01.11.

Styreleder John Harry Kvalshaug vil være forsiktig med å rose samarbeidet for mye, men innrømmer at det later til å fungere godt. - Både gjennom rådsmøtene og dialogen med næringslivet får jeg inntrykk av at det fungerer godt. De store næringslivsaktørene er tilfredse med å ha én ansvarlig myndighet å forholde seg til på Nordmøre og i deler av Sør-Trøndelag, forklarer han.

Næringslivet var også pådriver for å få til Havnesamarbeidet, nettopp for å få en aktør å forholde seg til. - Den målsetningen må vi si at vi har greid å oppnå. Ellers er vi saksbehandler for de medvirkende kommunene når det kommer til havne- og farvannsloven. På ett år utgjør det 250

til 300 saker, og tilbakemeldingen vi får er at dette fungerer ryddig og greit. Vi har nesten ikke anker og det viser jo at det er greit å overlate dette til en fagmyndighet.

Det interkommunale selskapet har også bygd felles kontor- og servicebygg, der alle medlemskommunene er medeiere. Nordmørsterminalen på Devoldholmen ble tatt i bruk høsten 2010, og skal virke som et tydelig samlingssted for Havnedistriktet.

- Det er gledelig at vi ser en vekst i sjøtransporten på Nordmøre, oppsummerer Kvalshaug, selv om han ikke vil tilskrive Havnasamarbeidet all æren for denne veksten. - Men vi gjør det lettere for de store aktørene, erklærer han.

ORKidé prisen

ORKidé prisen er en utmerkelse som deles ut en gang i året, tidligere under Nordmørskvelden i forbindelse med Operafestuken i Kristiansund i februar, nå under Nordmørskonferansen. Prisen kan gis til enkeltpersoner, bedrifter, kommuner, samarbeidsgrupper og organisasjoner som på en utmerket måte har bidratt til gjennomføring av tiltak i henhold til prisens formål, som er å motivere til en særlig innsats for tiltak som kommer hele Nordmørsregionen til gode på følgende områder:

- * Næringsutvikling
- * Kompetanseutvikling
- * Bedriftsutvikling
- * Positiv markedsføring av regionen utad og/eller innad
- * Samarbeidstiltak
- * Praktisering av VIKINGloven

eller på annen måte har bidratt til å sette Nordmøre ettertrykkelig «på kartet» på en positiv måte. Juryen består av Arbeidsutvalget i kollegiet.

Prisvinnere:

2010 Vaagland båtbyggeri, Halså
2009 Rolf Gunnar, Egil og Magne Lillehaug, Smøla
2008 Kristiansund og Nordmøre Turistforening
2007 Dagfinn Ripnes, Kristiansund
2006 Lars Løseth og Amfi, Surnadal
2005 Rindalshytter AS v/Emil Gåsvand, Rindal
2004 NORSØK og Silseth Samdrift AS, Tingvoll og Gjemnes
2003 Treskjærer Rolf Sogge, Frei
2002 Frode Alnæs, Kristiansund
2001 Hydro Aluminium Sunndal AS v/ Harald Magne Bøe
2000 Aker Vestbase v/ Svein Erik Nordbotten, Kristiansund
1999 Ringholmen sjøhus AS v/ Tove og Øyvind Junge, Tustna
1998 Maritech AS v/ Odd Einar Folland, Averøy
1997 AS Norpower Brødr. Malo v/ Lars Sevaldsen, Kristiansund
1996 Magne Nærum, Sunndal
1995 Hydrotech Gruppen A/S, Kristiansund
1994 Talgø Møbelfabrikk A/S, Surnadal
1993 Ullkorga A/S, Rindal
1992 Knut Baardset, Aure

I 2009 gikk ORKidéprisen til brødrene Rolf Gunnar, Egil og Magne Lillehaug fra Smøla. Brødrene fikk prisen for sine mange vellykkede næringssatsninger på Smøla og er ikke i tvil om at prisen har vært en inspirasjon til videre satsing.

AU-leder Per Kr. Øyen, brødrene Lillehaug og ordfører Iver Nordseth

- Dette er helt klart en pris vi setter pris på. Det har vært en slags pådriver for oss å få tilbakemelding på at man har utrettet noe, sier Egil Lillehaug. Han vil ikke påstå prisen har hatt noen direkte påvirkning på drifta av de ulike selskapene brødrene står bak, men trekker fram at selv trauste nordmøringer er glad i å bli satt pris på.

- Det er klart det er stort å få den æresbevisninga det er å motta ORKidéprisen. Den har nok ikke forandret oss, men virket som en inspirasjon. Vi har jo utvidet aktiviteten og holder fortsatt fokus på nytenkning. Faktisk har vi utvidet på alle plan og ansatt nye folk. Selv om prisen ikke har vært avgjørende for noe av dette hjelper det selvsagt på med en slik oppmerksomhet, sier gründeren og legger til at det nok er litt i brødrenes natur å like å få i gang ting.

Ledere i Arbeidsutvalget:

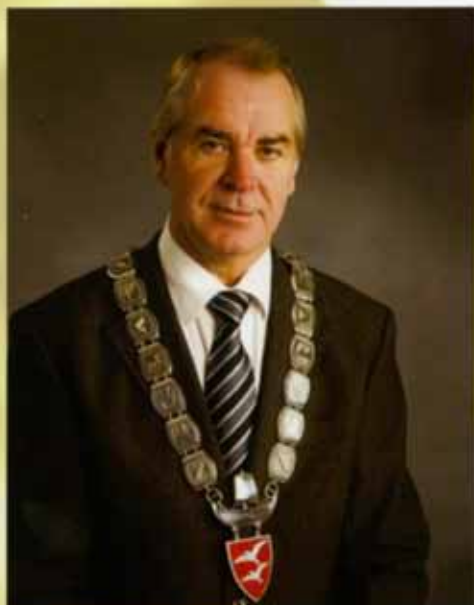
Einar Lund, Tingvoll, 1990-1995
Harald Nymoen, Halså 1996-1998
Bergsvein Bröske, Surnadal 1999-2001
Kristin Marie Sørheim, Tingvoll 2002-2004
Arnfinn Storvik, Eide 2005
Margrethe Seter, Halså, 2006-2007
Per Kristian Øyen, Kristiansund, 2007-2009
Knut Sjømaeling, Gjemnes, 2009-

Sekretariat og ledere:

Per Ekroll, Møre og Romsdal Fylkeskommune	1990
Brita Steig, Nordmøre Næringsråd	1991 – 1995
Grethe Klæboe, Nordmøre Næringsråd	1996 - 2002
Dag Inge Landbakk, Nordmøre Næringsråd	2003 – 2009
Monika Eeg	2009-

Kontingent og antall kommuner med i samarbeidet:

År	Antall kommuner	Pris per innbygger
1990	9	2,50
1995	12	3,50
2000	13	6
2005	13	6
2010	11	10

Iver Nordseth

Samferdselsbragden

Iver Nordseth blir av det sittende Arbeidsutvalget betegnet som samferdselsministeren på Nordmøre. -En bragd, sier han om samferdselsarbeidet i ORKidé.

Blant mange store og viktige seiere i historien til samarbeidet, er den én ting Nordseth må trekke fram. – Her kommer en ikke unna den bragden som ORKidé-kommunene stod for tidlig på 1990-tallet ved å samle seg om ei felles intern samferdselsprioritering for Nordmøre! Dette var avgjørende for at Nordmøre stod samla overfor resten av fylket, og fikk prioritert og gjennomført sine prosjekt i tur og orden – mens andre regioner strevde med manglende intern prioritering.

- Da fylkestinget i Møre og Romsdal vedtok prioritering av større bo- og arbeidsmarkedsprosjekt på slutten av 1990-tallet, ble tre av de fire prioriterte prosjektene fra Nordmøre! Disse var Imarsundprosjektet, Trollheimstunnelen (Todalsfjordprosjektet) og Atlanterhavstunnelen (Averøytunnelen). To av disse er som kjent ferdigbygd. ORKidé spilte også en aktiv rolle da kravspesifikasjonene i forbindelse med fergeanbud på Nordmøre ble utformet for tre år siden, utdyper Nordseth.

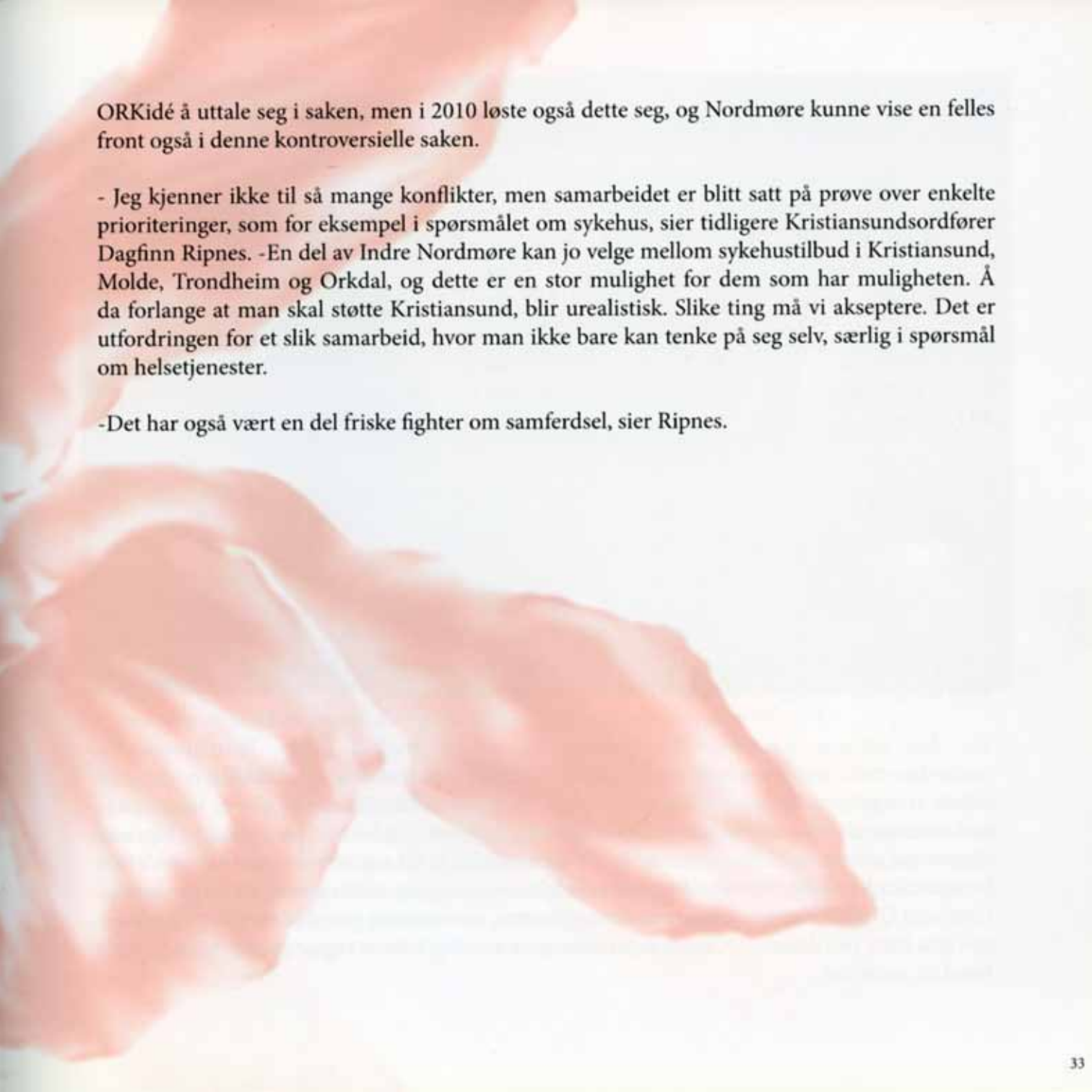
Og at samarbeidet står stødig i dag, er Smølaordføreren ikke i tvil om. - ORKidé står utvilsomt sterkt i dag, takket være at samarbeidstanken har vokst fram og er så grunnfestet. Med de resultatene vi har oppnådd for regionen innafor samferdsel, næringsutvikling, kultur osv. har vi etter min mening løfta Nordmørsregionen mer enn vi kunne drømme om ved oppstarten for 20 år siden.

Dramatikken i historien

Ingen samarbeid er vel helt uten motsetninger og konflikter. ORKidé later imidlertid til å ha balansert dette utmerket ved å holde seg til konsensusprinsippet. Men en og annen utfordring har det vært.

-En ekstra utfordring for kontinuiteten i samarbeidet får vi når det blir stor utskifting blant ordførerne. Samarbeidets sårbarhet ligger nok i at politiske valg av og til hindrer kontinuitet, samt at man trenger enkeltpersoner som vil samarbeide og som brenner for ORKidé, reflekterer Sunndalsrådmann Per Ove Dahl.

Men flere peker på et tema der interessen motsetningene har vært store: Sykehussaken. Ulike geografiske forutsetninger har gjort det vanskelig for kollegiet å ha et felles standpunkt i denne saken. Med konsensusprinsippet som ledetråd har det derfor i perioder vært vanskelig for

ORKidé å uttale seg i saken, men i 2010 løste også dette seg, og Nordmøre kunne vise en felles front også i denne kontroversielle saken.

- Jeg kjenner ikke til så mange konflikter, men samarbeidet er blitt satt på prøve over enkelte prioriteringer, som for eksempel i spørsmålet om sykehus, sier tidligere Kristiansundsordfører Dagfinn Ripnes. -En del av Indre Nordmøre kan jo velge mellom sykehusstilbud i Kristiansund, Molde, Trondheim og Orkdal, og dette er en stor mulighet for dem som har muligheten. Å da forlange at man skal støtte Kristiansund, blir urealistisk. Slike ting må vi akseptere. Det er utfordringen for et slik samarbeid, hvor man ikke bare kan tenke på seg selv, særlig i spørsmål om helsetjenester.

-Det har også vært en del friske figter om samferdsel, sier Ripnes.

Nå kan også Kristiansund lede ORKIdé!

Fra starten av samarbeidet ble det bestemt at ordføreren i Kristiansund til enhver tid skulle inneha vervet som nestleder i arbeidsutvalget for ORKIdé. I 2007 ble denne regelen satt til side og Per Kristian Øyen ble den første Kristiansundsordføreren til å lede samarbeidet.

- Ved stiftelsen var det vel et bevisst valg fra Kristiansund å gi signal om at ledelsen av samarbeidet skulle gis til distriktet. Og slik var det altså til for tre år siden, da en situasjon oppsto der tida var riktig for å gi Kristiansund muligheten til å lede kollegiet, forklarer Øyen.

Men selv om Nordmørsbyen nå kan lede kollegiet, er det ingen automatikk i at bykommunen gjør det. - Det er viktig at lederskapet går på rundgang. At regionsbyen kan lede samarbeidet er riktig, ettersom den er en viktig motor for regionen på mange områder likevel, påpeker Øyen, som er glad det ble åpnet for at Kristiansund også kan lede kollegiet. - Det må være naturlig å dele på vervet og det er en fantastisk mulighet, som bør gis til alle, å få lede ORKIdé!

Også tidligere ordfører Dagfinn Ripnes ble forespurt om å lede utvalget mot slutten av sin tid i ordførerstolen. - Det var selvsagt smigrende, men jeg hadde på det tidspunktet tatt på meg nok verv, erindrer den politiske ringreven, som mener den tidligere klausulen viste skepsisen omlandet hadde til bykommunen. - Dette var nok et produkt av at man var usikker på byen og dens hensikter. Heldigvis har tilliten vokst gjennom samarbeidet.

For den tidligere Kristiansundsordføreren har jobben med å forene Kristiansund og omlandskommunene, vært en viktig prosess i ORKIdé. - Den største seieren i ORKIdésamarbeidet er nok at begrepet «By og land -hand i hand», som ofte er blitt omskrevet til «By og land -mann mot mann», omsider er blitt realitet. Den mistenksomheten, og fokuset på å karre til seg, som eksisterte i starten er blitt erstattet av en holdning om at vi ikke er sterkere enn samholdet. Vi bringer Nordmøre framover ved konsensusbeslutninger, og mistillit er erstattet av samarbeid. Gjennom ORKIdé kan man snakke åpent og få støtte, sier mannen som av mange betegnes som selveste Herr Nordmøre. - Også har Kristiansund endelig blitt et regionssenter med utstrakt hånd til omlandet.

AU anno 2010: Mons Otnes, Knut Sjømøling, Bjarne Nordlund, Ingunn Golmen og Per Kr. Øyen

Ikke alle er imidlertid udelte positive til at bykommunen nå kan lede kollegiet.

-Det er for så vidt greit at Kristiansund **kan** lede samarbeidet, sier rådmann Per Ove Dahl i Sunndal. -Men jeg mener bestemt at den gamle ordningen med at ordføreren i Kristiansund var fast nestleder i arbeidsutvalget og at lederen kom fra en av de øvrige kommunene var en god ordning, som på mange måter gjenspeilet viktigheten av maktbalanse mellom regionsenter og omland, og likeverdighet og raushet som grunnleggende verdier for samarbeidet.

Og det er nok mange som støtter Dahl i hans synspunkt på dette.

Skråblikk fra rådmannsstolen

Bjarne Nordlund har fulgt ORKidé nesten fra starten som rådmann i Rindal kommune. Han mener rådmennenes rolle i kollegiet har vært av betydelig verdi.

- Først og fremst har rådmennene hele veien hatt en sentral plass i stormøtene. For eksempel i Orkdalsregionen er rådmennene bare bisittere, der er samlingene først og fremst ordførerne sin arena. Mens her er vi med som sidestilte og fullverdige medlemmer av kollegiet, forklarer Nordlund.

At rådmennene har hatt en så solid rolle, har vært med å styrke samarbeidet og forankre det ute i kommunene, påpeker flere rådmenn. - Jeg synes det er positivt og at det styrker regionrådet. Hos oss har man for eksempel alltid en rådmann med i arbeidsutvalget, mens rådmennene hos andre ofte bare er med som administrasjon, mener Nordlund.

At rådmennene også bidrar til en viss kontinuitet, der ordførere endres med politiske bølger, er også en kjensgjerning. Nordlund mener likevel det aller viktigste rådmennene bidrar med, er å trekke det praktiske kommunelivet inn i samarbeidet. - Med rådmennene som aktive medlemmer i kollegiet, er det større sjans for å få tatt tak i konkrete, praktiske utfordringer i den kommunale hverdagen. Et godt eksempel på dette er IKT-samarbeidet, hvor Per Ove Dahl var sentral både i AU og i arbeidet med prosjektet. Dette førte til at konkret samarbeid ble satt på sakskartet. Innkjøpsordninga er et annet eksempel på det å få samarbeidet på et praktisk nivå.

Bjarne Nordlund

Sett fra Molde

Fylkesrådmannen har fulgt ORKidé fra fylkeshuset. Vi har tatt en prat med ham om hvordan samarbeidet har fortonet seg, sett fra Romsdal.

Hva har ORKidé betydd for Nordmøre, sett frå fylkeskommunen?

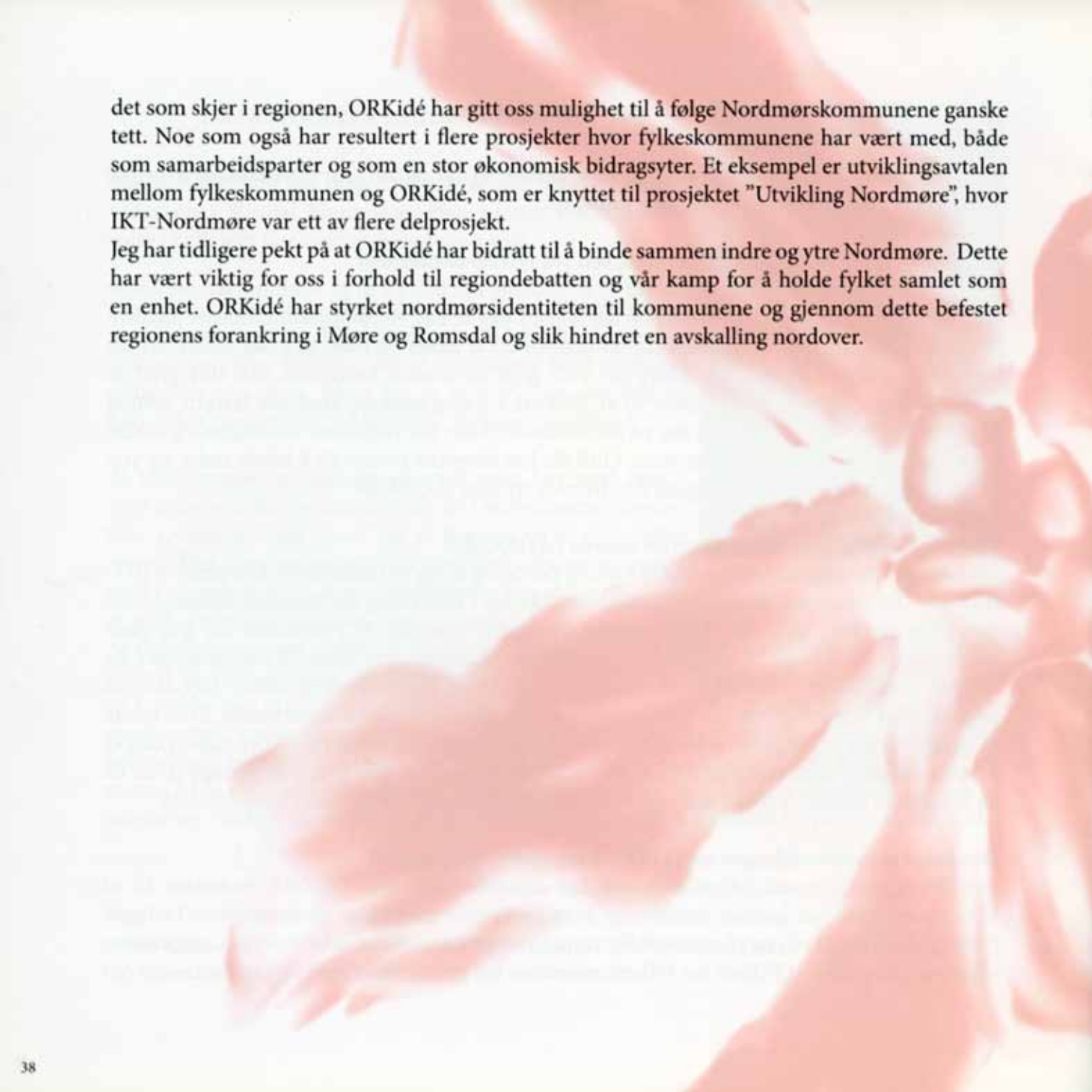
-Fra fylkeskommunens ståsted opplever vi at ORKidé har bidratt til at Nordmørskommunene har samkjørt seg og hatt felles front i en del saker. I dag er alle Nordmørskommunene medlem i ORKidé. Fra samarbeidet formelt startet opp for 20 år siden og fram til i dag virker det for oss som om kommunene etter hvert har blitt godt kjent med hverandre, fått stor grad av tillit til hverandre og slik medvirket til at ORKidé i stadig sterkere grad har fungert som et regionalt talerør. Det virker som om en på Nordmøre både har fått større romslighet og tettere samarbeidsklima mellom kommunene. ORKidé har dessuten bidratt til å binde indre og ytre Nordmøre sammen. Det er muligens den fremste styrken til ORKidé.

Hva er, etter din mening, den største seieren til ORKidé?

-Når det gjelder suksesshistorier fra ORKidé, er det særlig to jeg vil trekke fram. Det første er IKT-ORKidé. Dette har vært et satsingsområde for ORKidé i svært lang tid. Nordmørskommunene var tidlig ute her, men den kontinuerlige jobbingen innenfor IKT-området har gitt gode resultater og medvirket til at kommunene arbeider sammen om felles IKT-utfordringer og -behov, imøtekommer myndighetskrav og har døgnåpne kommunale tjenester. Det er også dokumentert store økonomiske besparelser som et resultat av dette samarbeidet. Den andre suksesshistorien jeg vil rekke fram er Samspleis. Som idé ble den lansert fra Nordmøre. I dag er det flere aktører i dette samarbeidet enn Nordmørskommunene, men gjennom Samspleis har de på Nordmøre lyktes i å tenke mer regionalt og sammenhengende i forhold til samferdsel.

Hva betyr samarbeidsforum som ORKidé for Møre og Romsdal?

-For Møre og Romsdal fylkeskommune har samarbeidsforumet ORKidé medvirket til at vi i sterkere grad har kunnet fremme og delta i regionale prosjekter på Nordmøre. Tidligere fylkesplansjef Per Ekroll var på mange måter initiativtaker til dagens samarbeidsforum, og gjennom vår observatørstatus i ORKidé har fylkeskommunen fått god kontakt med og god kunnskap om

det som skjer i regionen, ORKidé har gitt oss mulighet til å følge Nordmørskommunene ganske tett. Noe som også har resultert i flere prosjekter hvor fylkeskommunene har vært med, både som samarbeidsparter og som en stor økonomisk bidragsyter. Et eksempel er utviklingsavtalen mellom fylkeskommunen og ORKidé, som er knyttet til prosjektet "Utvikling Nordmøre", hvor IKT-Nordmøre var ett av flere delprosjekt.

Jeg har tidligere pekt på at ORKidé har bidratt til å binde sammen indre og ytre Nordmøre. Dette har vært viktig for oss i forhold til regiondebatten og vår kamp for å holde fylket samlet som en enhet. ORKidé har styrket nordmørsidentiteten til kommunene og gjennom dette befestet regionens forankring i Møre og Romsdal og slik hindret en avskalling nordover.

Veien videre

Margrete Seter

Hvor går veien videre for ORKidé etter 20 år? Hvilke utfordringer venter rundt svingen og hvilke former og fokus skal samarbeidet ta i framtida? Tankene er mange...

Margrete Seter

I 2009 gikk en liten bauta i Nordmørsk politisk liv bort, helt uventet. Margrete Seter satt i Arbeidsutvalget for ORKidé fra 2003 til 2007 og delte noen tanker om veien videre med oss like før hun takket av som leder i Arbeidsutvalget, høsten 2007. Intervjuet ble godkjent av Seter for trykk i et hefte om ORKidé, og vi gjengir det i sin helhet her:

Etter 17 år, står kanskje ORKidé foran starten på en ny æra, idet samtlige ordførere bortsett fra to er ferske etter valget. Margrete Seter, som har sittet i Arbeidsutvalget de fire siste årene, ser at dette kan bære i seg noen utfordringer, men har tro på kollegiets betydning for Nordmøre også i framtida.

- De siste fire åra har veldig mye av arbeidet i Arbeidsutvalget vært konsentrert om prosjektet Utvikling Nordmøre, forklarer Seter. – Med et prosjekt som har så vidt forskjellige underprosjekter, har en vært nødt til å hente inn underledere med kompetanse på sine enkelte felt. Dette har vært en komplisert arbeidsform, som har tatt mye tid fra Arbeidsutvalget, utdyper hun.

Mens ORKidé fra starten av jobbet mye med næringsutvikling og samferdsel, finnes det idag en skog av rådgivere, prosjekter og firma som jobber på disse feltene. Dermed må ORKidé definere sin nisje eller oppgave på nytt. Seter tror kollegiets framtid ligger i synergier for kommunene. – ORKidé må se mer på samarbeid mellom kommunene og videreutvikle det som allerede ligger i IKT-samarbeidet, tror Seter. – I IKT-samarbeidet ligger det store muligheter for eksempel

i forhold til den døgnåpne kommunen. Og vi har opparbeidet oss en god samarbeidsånd, så selv om samkjøring av tjenester fører til flytting fra en kommune til en annen, må vi ha en forståelse av fordelene dette har, fastslår hun.

Seter håper også det nye kollegiet tar opp i seg og jobber videre med en positiv utvikling hun mener har vært i kollegiet de årene hun har vært med. –Vi har hatt en positiv utvikling i forståelsen av at godt for én er godt for alle, forklarer Seter. –Jeg håper de nye ordførerene også tar på seg Nordmørshatten i ny og ne, ikke bare ordførerhatten. Utfordringen ligger i å finne tid til ORKidéarbeidet, som også tar tid, men ikke må nedprioriteres, fastslår hun. - Også er det viktig at Kristiansund fortsatt forstår sin rolle og sitt ansvar i samarbeidet, legger Seter til.

Dagfinn Ripnes

Per Ove Dahl

Rådmann i Sunndal Per Ove Dahl sier seg langt på vei enig med Seter i hennes betraktninger. I tillegg påpeker han at kommunene må samarbeide om tjenester som ikke er avhengige av brukernærhet og at verktøyet allerede finnes, i form av IKT ORKidé. - Men gjennomføringen vil kreve politisk mot og vilje, presiserer han.

- En annen utfordring kan nok bli å forankre mye av det ORKidé driver med ute i kommunestyrene. Siden kollegiet ligger på ordfører- og rådmannsnivå, er det ofte vanskelig å få alle idéene og prosjektene forankret ute i kommunene, blant dem som arbeider med dem daglig. Der tror jeg modellen fra IKT-samarbeidet kan lære hele ORKidé noe. Denne modellen har skapt engasjement og framdrift.

Og Dahl har oppskriften på suksess klar. - Det er viktig med engasjement. Det må til enhver tid være noen som brenner for ORKidé, ellers vil det ikke være noen framdrift. Man må ville noe for å få til noe. Men engasjement er smittsomt, og ORKidé har vist at det kommunene vil, det får de til, for det er mye kunnskap og kompetanse i kommunene.

Dagfinn Ripnes

- Nordmøre har store utfordringer framover også, da må samarbeidets fane holdes høyt, erklærer Ripnes når vi spør om framtidens utfordringer for regionen. Han trekker fram hva det betyr å ha resten av regionen i ryggen når man kjemper mot nedleggingen av en skole eller for en ny tunnell eller et nytt studietilbud. - Vi får også et annet forhold til hverandre gjennom dette samarbeidet. Det gjør inntrykk når vi kjemper for hverandre.

Og Ripnes mener absolutt kollegiet har livets rett. - Ordførere er stort sett fornuftige folk, man blir ikke ordfører uten å være det, og vi får en personlig kjemi ved å sitte sammen over tid. Det å kjempe for felles saker gjør noe med en, både som person og politiker, sier Ripnes og legger til: - En god ordfører må greie å få sitte i hvert fall i 8 år, da får han utrettet noe.

Gratulerer med dagen!

"ORKidé har knyttet Nordmøre tettere sammen politisk, næringsmessig og kulturelt i en tid der strukturdiskusjoner gjorde splittelse til en mulighet. Samarbeidet har båret frukter og jeg vil særlig berømme det vellykkede IKT-samarbeidet som viser at ORKidé virker i samtiden. Utfordringen fremover må bli enighet og felles front om de store samferdselsprosjektene i regionen. Gratulerer med de første tjue år og lykke til videre med det viktige og samfunnsutviklende arbeidet!"

Mette Hanekamhaug, Stortingsrepresentant Mørebenken, Frp

"Å få attesten som eit av dei best fungerande regionråd i landet sier det meste om viktigheten av ORKidé's arbeid. Som stortingsrepresentant får vi ofte innspill frå ORKidé, og desse er viktige innspill som vi som landets stortingsrepresentanter bruker i vårt arbeid for videreutvikling av Møre og Romsdal generelt, og Nordmøre spesielt. Gratulerer med jubileet og forsett med det viktige arbeidet alle dei 12 kommunen gjer i samarbeidsforumet ORKidé."

Oskar J. Grimstad, Stortingsrepresentant Mørebenken, Frp

"KS ønsker å gratulere ORKidé med jubileet. ORKidé har gjennom mange år utmerket seg med sitt engasjement og sin faglige dyktighet. Dette er både inspirerende og utfordrende for oss som samarbeidspartene. Det er nok av utfordringer og ta tak i. Særlig arbeidet med den pågående samhandlingsreformen vil kreve mye koordinering og initiativ lokalt. KS ser med forventning på samarbeidet rundt dette. Med de beste hilsener og ønsker for fremtiden!"

Gunnar Bendixen, regiondirektør KS

"Hjertelig til lykke med jubileet! ORKidé er et viktig organ og kollegium som har vist seg å være svært betydningsfullt for Nordmøre. Jeg vil benytte anledningen til å ønske dere lykke til videre med arbeidet, og minne dere på at ORKidé må fortsette å bruke oss på Mørebenken i aktuelle saker".

Tove-Lise Torve, Stortingsrepresentant Mørebenken, Ap

"Jeg gratulerer dere så mye med 20 år i innbyggerne og næringslivets tjeneste. Jeg har mang en gang mottatt både utfordringer og innspill fra ORKidé og vil i den forbindelse invitere til fortsatt konstruktive innspill og råd i fremtiden. I en tid der mange sloss om det samme beinet er det viktig å ha en arena

der man i en region kan fronte saker sammen, da dette gjør en betydelig sterkere. Dette har dere klart på en utmerket måte. Jeg vil derfor ønske dere lykke til i det fremtidige arbeidet for å ivareta regionens interesser”

Harald T. Nesvik, Stortingsrepresentant Mørebenken, Frp

«At eit samarbeid mellom kommunar blir formalisert, er ingen garanti for at det vil fungere. Men i ORKidé-samarbeidet har nordmørskommunane stått saman om viktige saker i 20 år og oppnådd gode resultat. Eg gratulerer med jubileet og ønskjer lukke til vidare.»

Jenny Klinge, Stortingsrepresentant Mørebenken, Sp

«Gratulerer med 20 års samhold. Jeg mener det var kloke hoder, som tok initiativ til å etablere ORKidé. Det er mange saker man siden da har sett nytten av å stå sammen i. Og det var viktig å bygge "bro" mellom Kristiansund som by og de andre kommunene rundt. Dere har hatt mange dyktige og sterke ledere, som tydelig har gått i front. Dere får ha lykke tilmed feiringen og jobben framover. Jeg håper vi kan holde en god dialog også framover. En varm hilsen til dere fra et hjerte som banker for Nordmøre.»

Else-May Botten, Stortingsrepresentant Mørebenken, Ap

«Jeg vil gratulere ORKidé så mye med den store dagen! Takk for at dere i 20 år har vært en nyttig røst i de politiske debattene både lokalt, regionalt og sentralt, ved å tidlig fremme forslag til gode løsninger. Jeg både håper og tror at ORKidé også de kommende 20 år og vel så det, vil fortsette med å bidra aktivt til å løse våre mange og viktige felles oppgaver i Møre og Romsdal. Lykke til med feiringen og fremtiden!»

Elisabeth Røbekk Nørve, Stortingsrepresentant Mørebenken, H

Foto:

Omslagsfoto: Alle ordførerne i ORKidé ved jubileet. Foto: Ken Alvin Jenssen

Side 3: Portrett Knut Sjømæling. Foto: Ken Alvin Jenssen

Side 13: Harald Stokke. Foto: Kristiansund kommune

Side 21: Alle ordførerne ved signering av brevet i sykehussaken. Foto: Erik Utheim

Side 25: Per Ove Dahl. Foto: Sunndal kommune

Side 29: Fra mottakelsen av ORKidéprisen 2009. Foto: Bjørn Hansen

Side 31: Portrett Iver Nordseth. Foto: Fotograf Hasselø

Side 34: Arbeidsutvalget 2010. Fra venstre: Mons Otnes, Knut Sjømæling, Bjarne Nordlund, Ingunn Golmen og Per Kristian Øyen. Foto: Ken Alvin Jenssen.

Side 36: Bjarne Nordlund. Foto: Rindal kommune

Side 39: Margrete Seter. Foto: Avis Driva

Side 40: Dagfinn Ripnes. Foto: Hans Ohrstrand

Alle faksimiler er hentet fra lokalavisene på Nordmøre og er samlet av Nordmøre Næringsråd.

Takk til alle som har stilt opp på intervju og ellers brukt tid på dette heftet!

Siden starten i 1990 har ORKidé rukket å bli betegnet som et av landets mest vellykkede regionråd, mye takket være noen få ildsjeler og et voksende samarbeidsklima. Kollegiet kan vise til sterke resultater innen både samferdsel, IKT, innkjøpssamarbeid og havn, og i jublieumsåret greide de også å enes i den regionssplittende sykehussaken. Med konsensusprinsippet som ledesnor har ordførere og rådmenn gjort Nordmøre mindre, tettere og mer forent enn noen gang. Dette heftet forteller historien fra den spede begynnelse og fram til 20-årsjubileet.